

Traian Dorz, poet, martir și mărturisitor în temnițele comuniste

(1914-1989) 30 de ani de la trecerea în Veșnicie

1914 – 24 decembrie, născut în localitatea Mizieș, județul Bihor

1930 – 7 iunie, e premiat la examenul de încheiere a celor șapte clase primare. Primește ca premiu special cartea „Corabia lui Noe”, de preotul Iosif Trifa din Sibiu

1930 – 8 iunie, în Duminica Rusaliilor, după lectura cărții părintelui Iosif Trifa trece printr-o totală schimbare sufletească. Îi scrie părintelui să îl înscrie în asociația ortodoxă „Oastea Domnului”

1930 – din acest an începe să compună primele sale încercări literare, versuri religioase și mici povestiri pe care le trimite spre publicare gazetelor preotului Iosif Trifa de la Sibiu. Aceste încercări au plăcut redacției

1933 – se căsătorește cu Maria, silit fiind de părinți, care doreau să-i potolească zelul misionar. Tot din acest an îi apar primele lucrări tipărite

1934 – în septembrie, ajutat de avocatul Pavel Malița, se înscrie la școala de cântăreți bisericești. Nu termină studiile din cauza lipsurilor materiale și a unei îmbolnăviri serioase

1934 – la mijlocul lunii decembrie e solicitat în scris din partea conducerii Oastei Domnului din Sibiu de către preotul Iosif Trifa, personal, să se alăture muncii din redacție

1934 – se angajează permanent la redacția gazetelor și editurilor asociației. Din luna noiembrie începe să lucreze ca redactor al gazetei împreună cu părintele Iosif Trifași alți colaboratori contribuind cu o parte substanțială

1934 – începe să lucreze la Redacția mișcării „Oastea Domnului”. De-alungul anilor lucrează la redactarea periodicelor: Oastea Domnului, Isus Biruitorul, Ecoul, Glasul Dreptății, Ostașul Domnului

1935 – apare primul său volum de poezii religioase. „La Golgota”. Continuă să scrie și să publice în libertate până la instaurarea regimului comunist

1935 – apare al doilea volum de poezii religioase. „Pe drumul crucii”

1936 – în luna mai începe stagiul militar, la Oradea

1937 – în luna octombrie termină stagiul militar și se întoarce la Sibiu pentru a-i fi aproape părintelui Iosif Trifa

1938 – după moartea preotului Iosif Trifa (12 februarie), după confiscarea tipografiei Oastei Domnului din Sibiu (luna ianuarie), e urmărit de autoritățile clericale și politice. Hărțuiri fiind de cenzură, caută împreună cu învățătorul Ioan Marini, să scoată noi publicații sub alte nume, prin alte părți ale țării

1938 – în luna septembrie, a convenit cu George A. Petre să scoată, la Oradea, un supliment dominical la „Noua Gazetă de Vest”. Suplimentul a fost denumit „Ogorul Domnului”. După intervenții și presiuni din partea Mitropoliei Sibiului, suplimentul a fost suspendat definitiv

1939 – apare al treilea volum de poezii religioase „Doina Golgotei” la tipografia Diecezană Oradea. La Cluj, împreună vechiul coleg de redacție, învățătorul Ioan Marini a convenit cu preotul Vasile Chindriș să redacteze Viața Creștină, ulterior Misionarul Vieții Creștine, apoi Familia Creștină, precum și calendarele-almanah ale acestora. Aceste gazete au apărut până în septembrie 1940, când s-a cedat Ardealul de Nord

1939 – apare la Cluj, al patrulea volum de poezii religioase „Darul lacrimilor” și apoi, „Cântări de pace”

1939 – în acest an și în următorul poetul a tipărit la Oradea o serie de cărți religioase, atât personale cât și de alți autori în diferite tiraje. Din cele personale a tipărit: Cântări religioase cu și fără note, al șaselea volum de poezii, „Din lupta Domnului”, al șaptelea volum de poezii, „Sfaturi bune” (proverbe versificate), al optulea volum „Din lupta Domnului”

1941 – În ianuarie 1941 a fost concentrat la Comandamentul Diviziei Blindate din București. A stat trei ani, cu perioade alternând între front și unitate

1941-1943 – scoate la Beiuș revista lunară „Familia creștină”. În perioada noiembrie 1942 și martie

1943 unitatea lui a trecut prin încercuirile și retragerile îngrozitoare de prin stepele Donului

1943 – apare al nouălea volum de poezii religioase „În așteptarea Mirelui”

1945 – e tipărit la Sibiu, al zecelea volum de poezii religioase „Cântările Apocalipsei” în editura „Cartea de Aur”

1946 – în colaborare cu Ioan Marini și Tit Trifa, fiul preotului Trifa apare la Sibiu seria nouă din gazeta „Iisus Biruitorul” unde Traian Dorz a fost redactor până la 1 ianuarie 1948 când gazeta a fost suspendată definitiv, iar poetul arestat

1946 – Apare al unsprezecelea volum de poezii „Un cântec de iubire” și cartea de cântări.

1947 – după moartea lui Ioan Marini (2 februarie) a preluat redacția gazetei „Iisus Biruitorul” până la sfârșitul anului când a fost închis

1947 – în luna octombrie a organizat o săptămână de școală biblică în Nordul Ardealului în luna octombrie, preocupat fiind de educația morală a tineretului

1947 – de Crăciunul se ocupă îndeaproape de vizitele la spital și la închisoarea din Beiuș cu pachete pentru bolnavi și detinuți, ocazii cu care realizează și mici programe cultural-spirituale susținute de membrii mișcării în care activa, după care este arestat și dus de un jandarm călare la Comisariatul din Beiuș

1947 – tipărește la Beiuș al doisprezecelea volum de poezii „Spre țara dragostei” și al treisprezecelea volum „Pe genunchii lui Iisus”, poezii pentru copii. De asemenea un calendar pentru tineret, al patrusprezecelea volum

1947 – arestat de Securitate, înainte de Anul Nou 1948. Petrece 17 ani în temnițele comuniste (cu puține întreruperi) pentru activitatea sa religioasă din Oastea Domnului (scoasă înafara legii în vremea regimului comunist). Din 1932 până în 1947, în cei cincisprezece ani de libertate a mai colaborat și cu alte gazete și reviste din țară

1948 – Anul Nou îl prinde în arestul din Beiuș, apoi este dus la Siguranța din Oradea. După câteva săptămâni este mutat la închisoarea de la Gherla. Este eliberat din prima închisoare în Vinerea Mare a Paștilor, dar trebuie să meargă zilnic până la Siguranța din Beiuș. După două săptămâni este arestat din nou și trimis la Oradea unde este anchetat pentru activitatea religioasă pe care o prestează. Este eliberat după trei săptămâni. Trăiește cu domiciliul obligatoriu la Beiuș, până în 1949. De la moartea părintelui din 1938 până în 1948 poetul întocmește uneori cu Ioan Marini, alături cu Tit Trifa, anual un Calendar care, din cauza ostilității, apărea în locuri diferite din țară

1950 – pe 12 februarie este încarcerat pentru a treia oară la Beiuș, apoi la Oradea. În noiembrie este eliberat pentru a treia oară

1952 – este arestat în ziua de Crăciun și dus la Securitatea din Deva

1953 – pe 2 martie este trimis în lagărul Ghencea, lângă București, în iulie este selectat pentru colonia de muncă Popești-Leordeni, iar în 2 noiembrie a fost trimis la Penitenciarul din Caransebeș

1954 – pe 2 iulie este eliberat, dar i se pune în vedere că are domiciliu obligatoriu în comuna Dropia din Bărgan

1956 – în primăvara lui 1956 i se agravează boala de inimă și reumatismul. Preia paza de câmp a Gostatului de la Ciulnița, unde a scris unele dintre cele mai nemuritoare cântări ale sale

1956 – pe data de 2 iulie i-a expirat pedeapsa domiciliului obligatoriu, fiind liber să plece unde vrea. Nu după mult timp e trădat de un om din interior și surprins, exact în timpul discursului, la o manifestare a Oastei Domnului din Vulcana Pandele. A fost reținut alături de un alt colaborator și om de cultură exilat apoi la Paris – Sergiu Grossu. Li s-a pus în vedere că e necesar să facă demersuri pe lângă Patriarhie și Departamentul Cultelor pentru legalizarea Oastei

1956 – 28 decembrie are o întâlnire cu Patriarhul Iustinian Marina, căruia îi predă un Memoriu.

1958 – în primăvară se mută împreună cu familia în satul Sânicosară, lângă Cluj-Napoca. Din cauza măsurilor aspre care s-au luat și aici împotriva lui, a trebuit să vândă tot și să se mute la Călanul Mic, lângă Hunedoara, unde și-a găsit serviciu la Combinatul Siderurgic

1959 – pe 13 martie a fost percheziționat din nou la domiciliu, arestat, dus la Cluj și anchetat timp de opt luni grele în beciurile Securității. Cu câteva luni înainte ministrul de interne, Alexandru Drăghici l-a amenințat că va nimici Oastea Domnului. I-au fost confiscate, cărți, manuscrise, Biblii și alte lucruri și nu i s-a mai înapoiat nimic. Anchetele aveau scopul de a-l constrânge să îi denunțe și pe alții

1959 – pe 19 noiembrie, la Tribunalul Militar a avut loc procesul lui și a încă 23 de membri ai mișcării Oastea Domnului. A fost condamnat la șaisprezece ani de muncă silnică, zece ani de interdicție și confiscarea averii personale

1960 – în luna mai este dus în Delta Dunării, în colonia de muncă Grind, Periprava. Este declarat inapt de comisia medicală și folosit la munci ușoare

1962 – e dus la Penitenciarul Gherla. Starea sănătății i se agravează

1964 – pe 22 iunie este eliberat pentru a șaptea oară. este ținut cu „domiciliu forțat” în satul natal. Este obligat să muncească la C.A.P., i se fac mereu percheziții și este ținut sub o strictă supraveghere de către Securitate. Cu toate acestea, scrie extrem de mult, mai ales noaptea

1967 – în februarie îl conduce spre cimitir pe tatăl său, Constantin. Prin grațierea primită la ultima eliberare era scutit doar de terminarea pedepsei în închisoare. În rest lucrurile stăteau la fel: domiciliu obligatoriu și slujbă la C.A.P.-ul din sat

1970 – încearcă să tipărească unele din cărțile sale (fără rezultat) trimițându-le unor reviste și edituri din țară: revista „Albina” din București, revistele „Familia” și „Crișana” din Oradea – editurile „Albatros” și „Litera” din București

1974 – În 1 mai, la aproape șaiszeci de ani, este angajat pe postul de funcționar gradul trei la Protopopiatul din Beiuș cu jumătate de normă

1975 – În 11 noiembrie 1975, vine la Sibiu pentru a organiza înmormântarea fiului părintelui Trifa, Tit

1977 – În primăvara anului 1977, s-a îmbolnăvit grav de tromboflebită la piciorul stâng. Au urmat apoi toată viața drumuri pe la spitale și sanatorii, la Cluj și Covasna.

1977 – În luna august e anchetat din nou la Securitatea din Oradea. Spre surprinderea lui, nu este închis, ba chiar tratat omenește. Securistul-șef i-a propus să scrie pentru partid, la o editură sau revistă apreciată. A refuzat elegant, dar hotărât

1977 – trimite zece volume din creația sa literară celor mai importante foruri ale țării și anume: Uniunii Scriitorilor – prin prof. Ioan Dumitriu-Snagov, Academiei Române, Departamentului Cultelor, Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române

1977 – în decembrie i se cere de către regim să facă un memoriu cu activitatea sa publicistică de până atunci

1979 – bătrân și bolnav, i se refuză pensionarea pentru că nu avea destui ani de muncă. Era adevărat: șapte ani îi făcuse în armată și pe front, șaptesprezece ani în închisori, iar zece ani erau de interdicție; în total treizeci și patru. Totuși, este încadrat din nou ca salariat, dar fără obligația de a se prezenta la serviciu. Era un premiu pe care i-l făcea statul și biserica după atâtea pedepse nedrepte. Traian Dorz nu a vrut să accepte situația, dar nu a avut încotro

– Între anii 1978-1980 a locuit mai mult la Hunedoara în casa scriitorului Ioan Beg, aproape de fiica sa Nina Dorz-Tufan, gășind un mediu prielnic pentru activitatea sa creatoare. Prin anul 1980 începuseră să apară clandestin în țară, tipărite în străinătate volume de poezii, și anume colecția Cântări nemuritoare și Osana, Osana

1980 – În 22 noiembrie trece la cele veșnice mama lui

1982 – Pe 31 martie 1982, Traian Dorz este chemat de la baza de tratament din Covasna la Miliția din Alba Iulia, pentru că la începutul lunii Securitatea interceptase un transport de literatură religioasă. După trei luni primește o citație să se prezinte la Judecătoria Alba Iulia. Traian Dorz credea că va fi un dosar clasat pentru că se rezuma la câteva puncte nevralgice din Legea presei. Lucrurile urmau să ia o turnură grozavă. Era vorba de un proces penal. Sumar realizat și cu consecințe grave.

1982 – este arestat în ziua de 3 august și închis cu deținuții de drept comun la Satu Mare. Acuzația care i s-a adus era de posesie, tipărire și răspândire de materiale religioase neautorizate. Este condamnat la doi ani din care execută cinci luni

1983 – pe 7 ianuarie 1983 este grațiat la presiunile organizației Amnesty International. Cele șase luni au fost însă mai grele ca toate celelalte petrecute în închisori – din cauza bolilor, a bătrâneții și a colegilor de cameră

1985 – În 4 martie 1985 redactează un testament literar prin care încredințează întreaga sa operă celor mai apropiați ucenici în vederea administrării și a publicării ei atunci când timpurile vor permite. Cei trei discipoli stipulați în testament sunt: dr. ing. Ionatan Ille, pr. Georghe Gogan și scriitorul Ioan Beg. Tot în această perioadă finalizează mai multe volume de versuri

1985 – Pe 15 iulie 1986, aflându-se în casa scriitorului Ioan Beg la Hunedoara, primește un telefon din Statele Unite ale Americii și dă un răspuns favorabil României în problema Clauzei națiunii celei mai favorizate

1988 – la o sută de ani de la nașterea lui Iosif Trifa și cincizeci de ani de la moartea sa, Traian Dorz declară sărbătorirea Anului jubiliar al Oastei Domnului și conduce ample manifestări la Sibiu și Certege, Alba – localitatea de naștere a preotului

1989 – în 8 iunie, este internat în Spitalul de boli infecțioase din Timișoara. Este dus după câteva zile acasă, la Beiuș, pentru că doctorii nu îi mai dădeau nicio șansă

1989 – pe 10 iunie este internat la Beiuș. Era o „zi dătătoare de speranțe.” Dar și acestea aveau să fie deșarte

1989 – în dimineața zilei de 20 iunie este trasportat acasă pentru a muri liniștit. Decesul survine la ora patru și zece minute dimineața